Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ATANASIJA RANTA [*ATHANASIOS RANTOS*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2022. gada 29. septembrī[1]

Lieta C-394/21

Bursa Română de Mărfuri SA
pret
Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE),
piedaloties
Federația Europeană a Comercianților de Energie

(*Curtea de Apel Bucureşti* (Bukarestes apelācijas tiesa, Rumānija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Elektroenerģijas tirgus – Regula (ES) 2019/943 – Direktīva (ES) 2019/944 – Regula (ES) 2015/1222 – Valsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēts tikai viens izraudzītais elektroenerģijas tirgus operators

Ievads

1. Šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedza *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa, Rumānija) saistībā ar lietu starp *Bursa Română de Mărfuri SA* (turpmāk tekstā – "*BRM*") un *Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei* (*ANRE*) [Valsts Enerģētikas regulatīvā iestāde, Rumānija (*ANRE*)] par tās atteikumu piešķirt *BRM* licenci centralizētu elektroenerģijas tirgu organizēšanai un pārvaldībai.

2. Prejudiciālie jautājumi, kas ir šo uz konkrētiem jautājumiem vērsto secinājumu priekšmets, ir, pirmkārt, jautājums, vai ar Regulu (ES) 2019/943[2], interpretējot to saistībā ar Direktīvu (ES) 2019/944[3], dalībvalstīm ir aizliegts izdot tikai vienu licenci elektroenerģijas tirgu organizēšanai un pārvaldībai un tām ir uzlikts pienākums izbeigt šajā jomā pastāvošo likumisko monopolu, kā arī, otrkārt, jautājums, vai elektroenerģijas tirgus operatoram ir piemērojami minētajā regulā noteiktie brīvas konkurences principi, ņemot vērā arī jēdzienu "elektroenerģijas tirgi", kas minētajā regulā definēts, pateicoties atsaucei uz norādīto direktīvu.

[1] Oriģinālvaloda – franču.

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2019. gada 5. jūnijs) par elektroenerģijas iekšējo tirgu (OV 2019, L 158, 54. lpp.).

[3] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (OV 2019, L 158, 125. lpp.).

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula 2019/943

3. Regulas (ES) 2019/943 1. pantā "Priekšmets un darbības joma" ir noteikts:

"Šīs regulas mērķis ir:

[..]

b) noteikt pamatprincipus labi funkcionējošiem, integrētiem elektroenerģijas tirgiem, kas visiem resursu nodrošinātājiem un elektroenerģijas lietotājiem paredz nediskriminējošu piekļuvi tirgum, dod patērētājiem iespējas rīkoties, nodrošina konkurētspēju globālā tirgū, kā arī pieprasījumreakciju, enerģijas uzkrāšanu un energoefektivitāti, un atvieglo izkliedētā pieprasījuma un piedāvājuma agregēšanu, un radīt apstākļus tirgu un nozaru integrēšanai un tirgbalstītas samaksas saņemšanai par elektroenerģiju, kas saražota no atjaunojamiem energoresursiem;

c) paredzēt taisnīgus noteikumus elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībai, tādējādi veicinot konkurenci elektroenerģijas iekšējā tirgū, ņemot vērā valstu un reģionālo tirgu īpašās iezīmes [..];

[..]."

4. Šīs regulas 2. pantā ir ietvertas šādas definīcijas:

"Piemēro arī šādas definīcijas:

[..]

7) "tirgus operators" ir struktūra, kas sniedz pakalpojumu, kurā elektroenerģijas pārdošanas piedāvājumus savieto ar elektroenerģijas pirkšanas solījumiem;

8) "nominēts [izraudzīts] elektroenerģijas tirgus operators" vai "NETO" [4] ir tirgus operators, ko iecēlusi kompetentā iestāde ar vienotu nākamās dienas vai vienotu tekošās dienas tirgus sasaistīšanu saistītu pienākumu veikšanai;

[..]

25) "tirgus dalībnieks" fiziska vai juridiska persona, kas pērk, pārdod vai ražo elektroenerģiju, kas ir iesaistīta agregēšanā vai kas ir [pieprasījumreakcijas vai] elektroenerģijas uzkrāšanas pakalpojumu operators, tostarp dodot tirdzniecības rīkojumus vienā vai vairākos elektroenerģijas tirgos, tostarp enerģijas balansēšanas tirgos;

[4] [Ndt (Tulkotāja piezīme): zemsvītras piezīme uz latviešu valodas tulkojumu neattiecas.] Angļu valodas akronīms, kas atbilst vārdiem "nominated electricity market operator".

[..]

40) "elektroenerģijas tirgi" ir elektroenerģijas tirgi, kā definēts [Direktīvas 2019/944] 2. panta 9. punktā;

[..]."

5. Minētās regulas 3. pantā "Principi, kas attiecas uz elektroenerģijas tirgu darbību" ir noteikts:

"Dalībvalstis, regulatīvās iestādes, pārvades sistēmu operatori, sadales sistēmu operatori, tirgus operatori un deleģētie operatori nodrošina, ka elektroenerģijas tirgi darbojas saskaņā ar šādiem principiem:

a) cenas nosaka, balstoties uz pieprasījumu un piedāvājumu;

b) tirgus noteikumi veicina brīvu cenu veidošanos un nodrošina izvairīšanos no darbībām, kuras neļauj noteikt cenas, balstoties uz pieprasījumu un piedāvājumu;

c) tirgus noteikumi palīdz attīstīt elastīgāku elektroenerģijas ražošanu, ilgtspējīgu mazoglekļa elektroenerģijas ražošanu un elastīgāku pieprasījumu;

d) lietotājiem rada apstākļus, kas tiem ļauj gūt labumu no tirgus sniegtajām izdevībām un palielinātas konkurences mazumtirgos, un dod iespējas kā tirgus dalībniekiem iesaistīties enerģijas tirgū un enerģētikas pārkārtošanas procesā;

[..]

h) pakāpeniski novērš šķēršļus pārrobežu elektroenerģijas plūsmām starp tirdzniecības zonām vai dalībvalstīm un pārrobežu darījumiem elektroenerģijas tirgos un saistītajos pakalpojumu tirgos;

[..]

o) lai ļautu tirgus dalībniekiem būt aizsargātiem no cenas svārstībām tirgū un lai mazinātu neskaidrību par nākotnes ienākumiem no investīcijām, ilgtermiņa riska nodroses produkti ir tirgojami biržās pārredzamā veidā un ilgtermiņa elektroenerģijas piegādes līgumi ir apspriežami kā ārpusbiržas darījumi, ievērojot Savienības konkurences tiesību aktus;

[..]."

6. Tās pašas regulas 10. panta "Tehniski solīšanas limiti" 4. un 5. punktā ir paredzēts:

"4. Regulatīvās iestādes vai [..] [izraudzītās] kompetentās iestādes apzina rīcībpolitikas un pasākumus, kurus piemēro to teritorijā un kuri varētu netieši sekmēt vairumcenu veidošanas ierobežošanu, tostarp ar balansēšanas enerģijas aktivizāciju saistīto solījumu ierobežošanu, jaudas mehānismus, pārvades sistēmu operatoru pasākumus, tirgus rezultātu apstrīdēšanas pasākumus vai tādus pasākumus, kuri paredzēti, lai novērstu dominējošās pozīcijas ļaunprātīgu izmantošanu vai neefektīvi definētas tirdzniecības zonas.

5. Ja regulatīvā iestāde vai izraudzītā kompetentā iestāde ir apzinājusi rīcībpolitiku vai pasākumu, kas varētu ierobežot vairumcenu veidošanu, tā veic visas vajadzīgās darbības, lai pārtrauktu vai, ja tas nav iespējams, mīkstinātu minētās politikas vai pasākuma ietekmi uz solītāju rīcību. [..]"

Direktīva 2019/944

7. Direktīvas 2019/944 2. pantā ir ietverta šāda definīcija:

"Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

9) "elektroenerģijas tirgi" ir tirgi, kuros pārdod elektroenerģiju, tostarp ārpusbiržas tirgi un elektroenerģijas biržas, tirgi elektroenerģijas, jaudu, balansēšanas un palīgpakalpojumu tirdzniecībai visos termiņos, tostarp nākotnes, nākamās dienas un tekošās dienas tirgos;

[..]."

8. Saskaņā ar tās 72. pantu ar Direktīvu 2019/944 no 2021. gada 1. janvāra ir atcelta un aizstāta Direktīva 2009/72/EK[5], un saskaņā ar pirmās [minētās] direktīvas 73. pantu lielāko daļu šīs jaunās direktīvas normu piemēro no minētās dienas.

Regula (ES) 2015/1222

9. Regulas (ES) 2015/1222[6] 4. panta "NETO iecelšana [izraudzīšanās] un atsaukšana" 1. punktā ir paredzēts:

"Katra dalībvalsts, kuras elektroenerģijas tīkls ir pievienots tirdzniecības zonai citā dalībvalstī, nodrošina, ka [..] vienotai nākamās dienas un/vai tekošās dienas tirgus sasaistīšanai ir iecelts [izraudzīts] viens vai vairāki NETO. [..]"

10. Šīs regulas 5. pantā "NETO iecelšana [izraudzīšanās], ja pastāv likumīgs nacionālais monopols attiecībā uz tirdzniecības pakalpojumiem" ir noteikts:

"1. Ja dalībvalstī vai tās tirdzniecības zonā šīs regulas spēkā stāšanās brīdī attiecībā uz nākamās dienas un tekošās dienas tirdzniecības pakalpojumiem jau pastāv likumīgs nacionālais monopols, kurš liedz iecelt [izraudzīties] vairāk nekā vienu NETO, attiecīgajai dalībvalstij par to jāpaziņo Komisijai divus mēnešus pēc šīs regulas stāšanās spēkā un tā var atteikties iecelt [izraudzīties] vairāk nekā vienu NETO katrā tirdzniecības zonā.

[..]

2. Šīs regulas izpratnē uzskata, ka likumīgs nacionālais monopols pastāv tad, ja valsts tiesību aktos ir skaidri paredzēts, ka dalībvalstī vai tās tirdzniecības zonā nākamās dienas un tekošās dienas tirdzniecības pakalpojumus var sniegt ne vairāk kā viena struktūra.

[5] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/54/EK atcelšanu (OV 2009, L 211, 55. lpp.).

[6] Komisijas Regula (2015. gada 24. jūlijs), ar ko izveido jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vadlīnijas (OV 2015, L 197, 24. lpp., labojums OV 2016, L 28, 18. lpp.).

3. Divus gadus pēc šīs regulas stāšanās spēkā Komisija [..] iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu [..]. Pamatojoties uz minēto ziņojumu un ja Komisija uzskatīs, ka nav pamata likumīga [likumiska] valsts monopola saglabāšanai [..], Komisija var apsvērt attiecīgus leģislatīvus vai citus piemērotus pasākumus, lai vēl vairāk palielinātu konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm un to iekšienē. [..]"

Rumānijas tiesības

11. *Legea energiei electrice şi a gazelor naturale nr. 123/2012*[7] 10. panta 2. punkta f) apakšpunktā ir paredzēts:

"Kompetentā iestāde izsniedz licences:

[..]

f) centralizētu tirgu pārvaldībai – tikai viena licence tiek piešķirta elektroenerģijas tirgus operatoram un tikai viena licence tiek piešķirta balansēšanas tirgus operatoram."

Pamatlieta, prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā

12. *BRM* ir sabiedrība, kurai saskaņā ar Rumānijas tiesībām ir vispārēja kompetence ar sabiedriskajām interesēm saistīto tirgu pārvaldībā.

13. 2020. gada 20. augustā šī sabiedrība iesniedza *ANRE* pieteikumu, lai tā izsniegtu licenci centralizētu elektroenerģijas tirgu organizēšanai un pārvaldībai[8].

14. Tā kā *ANRE* šo pieteikumu noraidīja, pamatojoties uz to, ka vienīgā pieejamā licence saskaņā ar Likuma Nr. 123/2012 10. panta 2. punkta f) apakšpunktu ir piešķirta sabiedrībai *OPCOM*, tad *BRM* iesniedza prasību iesniedzējtiesā *Curtea de Apel Bucureşti* (Bukarestes apelācijas tiesa), lai tā uzdotu *ANRE* izsniegt tai prasīto licenci. Šajā lietā iestājās *Federația Europeană a Comercianților de Energie* (Eiropas Enerģijas tirgotāju federācija, Rumānija).

15. Būtībā *BRM* apgalvoja, ka Regulā 2019/943, lasot to kopsakarā ar Direktīvu 2019/944, *ANRE* ir noteikts pienākums novērst monopolu centralizētajos elektroenerģijas tirgos, savukārt [*ANRE*] iebilda, ka Likuma Nr. 123/2012 spēkā stāšanās dienā licence šo tirgu pārvaldībai jau bija likumīgi piešķirta sabiedrībai *OPCOM*, pamatojoties uz Regulu 2015/1222, un ka ne ar vienu Regulas 2019/943 tiesību normu dalībvalstīm nav noteikts pienākums izraudzīties vairākus operatorus minēto tirgu organizēšanai un pārvaldībai.

[7] 2012. gada 10. jūlija Likums Nr. 123/2012 par elektrību un dabas gāzi (2012. gada 16. jūlija *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 485) redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – "Likums Nr. 123/2012").

[8] Šajā dienā saskaņā ar Likumu Nr. 123/2012 sabiedrība *OPCOM* bija vienīgais izraudzītais nākamās dienas un tekošās dienas elektroenerģijas tirgus, kā arī ilgtermiņa elektroenerģijas biržas pakalpojumu tirgus operators Rumānijas tirdzniecības zonā. Saskaņā ar informāciju, ko Rumānijas valdība sniedza tiesas sēdē, ar Rumānijas tiesību aktiem no 2022. gada ir atcelta tikai vienas licences sistēma un šajā gadā *BRM* ir saņēmusi licenci ilgtermiņa elektroenerģijas tirdzniecības pakalpojumiem.

16. Šādos apstākļos *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [Regula 2019/943], jo īpaši tās 1. panta b) punkts un 3. pants, ņemot vērā [Direktīvas 2019/944] noteikumus, no tās spēkā stāšanās brīža aizliedz dalībvalstij turpināt piešķirt tikai vienu licenci centralizēto enerģijas tirgu organizēšanai un pārvaldībai? Vai no 2020. gada 1. janvāra Rumānijas valstij ir pienākums izbeigt pastāvošo monopolstāvokli attiecībā uz elektroenerģijas tirgus pārvaldību?

2) Vai brīvās konkurences principu *ratione personae* darbības joma Regulā 2019/943, jo īpaši tās 1. panta b) un c) punktā un attiecīgi 3. pantā, ietver tādu elektroenerģijas tirgus operatoru kā preču birža? Vai, atbildot uz šo jautājumu, ir nozīme tam, ka elektroenerģijas tirgus definīcijā Regulas 2019/943 2. panta 40. punktā ir atsauce uz elektroenerģijas tirgu definīciju Direktīvas 2019/944 2. panta 9. punktā?

3) Vai ir jāuzskata, ka dalībvalsts piešķirta tikai viena licence elektroenerģijas tirgus pārvaldībai ir konkurences ierobežojums LESD 101. un 102. panta izpratnē saistībā ar LES 4. panta 3. punktu un LESD 106. panta 1. punktu?"

17. Rakstveida apsvērumus iesniedza *BRM*, Rumānijas, Grieķijas, Itālijas un Kipras valdības, kā arī Eiropas Komisija. *BRM*, Eiropas Enerģijas tirgotāju federācija, Rumānijas un Grieķijas valdības un Komisija arī sniedza mutvārdu apsvērumus tiesas sēdē mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai, kura notika 2022. gada 22. jūnijā.

Juridiskā analīze

18. Saskaņā ar Tiesas lūgumu šajos secinājumos galvenā uzmanība tiks pievērsta pirmā un otrā prejudiciālā jautājuma analīzei.

Par pirmo jautājumu

19. Ar pirmo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Regula 2019/943, it īpaši tās 1. panta b) punkts un 3. pants, ņemot vērā Direktīvas 2019/944 tiesību normas, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to dalībvalstīm kopš tās stāšanās spēkā ir aizliegts izdot tikai vienu licenci elektroenerģijas tirgu organizēšanai un pārvaldībai un ka ar to dalībvalstīm ir noteikts pienākums izbeigt pastāvošo likumisko monopolu šajā jomā.

20. Šajā ziņā jānorāda, ka Rumānijā Likuma Nr. 123/2012 10. panta 2. punkta f) apakšpunktā ir paredzēts, ka elektroenerģijas tirgus operatoram var piešķirt tikai vienu licenci un ka *ANRE* šo licenci bija piešķīrusi sabiedrībai *OPCOM*. Darbība, kas ir šīs licences priekšmets, konkrēti ir centralizētā elektroenerģijas tirgus pārvaldība, kura galvenokārt attiecas uz divu veidu tirdzniecības starp elektroenerģijas pārdevējiem un pircējiem pārvaldību: pirmkārt, īstermiņa darījumiem, proti, līgumiem, kuros ir paredzēta elektroenerģijas piegāde tajā pašā vai nākamajā dienā, un, otrkārt, ilgtermiņa darījumiem, proti, līgumiem, kuros ir paredzēta elektroenerģijas piegāde ilgākā termiņā.

21. Pirmām kārtām, vēlos norādīt, ka Regulā 2019/943 un Direktīvā 2019/944[9], kurās ir noteikti elektroenerģijas tirgu darbības vispārējie principi, nav paredzēti konkrēti noteikumi par tirdzniecības pakalpojumiem starp pārdevējiem un pircējiem šajos tirgos.

22. Proti, pirmkārt, šīs regulas 1. panta b) un c) punkts un 3. pants, uz kuriem *BRM* atsaucas, pamatodamās uz to, ka tajos valsts regulatīvajām iestādēm ir noteikts pienākums veicināt konkurenci starp elektroenerģijas tirgu operatoriem, paši par sevi pieļauj monopola pastāvēšanu centralizēto elektroenerģijas tirgu organizēšanas un pārvaldības jomā. Otrkārt, šādu iedarbību nerada arī minētās regulas 10. panta 4. un 5. punkts, uz kuriem arī atsaucas *BRM*, pamatodamās uz to, ka saskaņā ar šīm normām kompetentās iestādes tiek aicinātas apzināt politiku un pasākumus, kas var netieši ierobežot vairumtirdzniecības cenu veidošanos, un – ja tās ir konstatējušas šādu politiku vai pasākumu – veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai novērstu vai mazinātu šīs politikas un šo pasākumu ietekmi.

23. Otrām kārtām, atgādinu, ka Regulā 2015/1222 ir paredzēti noteikumi par elektroenerģijas tirgus operatoru (NETO) izraudzīšanos, lai nodrošinātu vienotu nākamās dienas vai vienotu tekošās dienas tirgus sasaistīšanu.

24. Saskaņā ar šīs regulas 4. pantu par NETO var tikt izraudzīts jebkurš kandidāts, kas atbilst tajā noteiktajiem kritērijiem, un šādu izraudzīšanos var noraidīt tikai tad, ja nav izpildīti izraudzīšanās kritēriji, vai minētās regulas 5. panta 1. punktā norādītajā gadījumā.

25. Tās pašas regulas 5. panta 1. punkta pirmajā daļā ir paredzēta atkāpe, kas ļauj dalībvalstīm saglabāt likumisku valsts monopolu attiecībā uz nākamās dienas un tekošās dienas elektroenerģijas tirdzniecības pakalpojumiem. Šī atkāpe attiecas tikai uz tekošās dienas un nākamās dienas pakalpojumiem, un tā – kā jebkura atkāpe – ir jāinterpretē šauri[10]. Tādējādi to nevar attiecināt uz citiem elektroenerģijas tirgiem, piemēram, ilgtermiņa tirdzniecības pakalpojumu tirgu.

26. Visbeidzot, ja likumiskā monopola saglabāšana attiecībā uz nākamās dienas un tekošās dienas elektroenerģijas tirdzniecības pakalpojumiem var būt pamatota Regulas 2015/1222 5. panta 1. punkta pirmās daļas izpratnē, tad Savienības tiesiskajā regulējumā par iekšējo elektroenerģijas tirgu un it īpaši Regulā 2019/943 un Direktīvā 2019/944 saistībā ar likumiskā monopola saglabāšanu attiecībā uz ilgtermiņa elektroenerģijas tirdzniecības pakalpojumiem šajā ziņā nav paredzēti nekādi noteikumi[11].

27. Ņemot to vērā, tā kā Savienības tiesiskā regulējuma par elektroenerģijas tirgiem interpretācija nav izšķiroša attiecībā uz likumiskā monopola tiesiskumu ilgtermiņa elektroenerģijas tirdzniecības pakalpojumu jomā, rodas jautājums, vai šāds monopols nav LESD 49. pantā paredzētās brīvības veikt uzņēmējdarbību vai, attiecīgā gadījumā, LESD 56. pantā paredzētās pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojums[12] un, ja tā, vai tas ir pamatots ar vispārējām interesēm un samērīgs.

[9] Papildus es vēršu uzmanību uz to, ka, lai gan Direktīva 2019/944 *ratione temporis* nav piemērojama šīs lietas faktiem, tā tomēr var būt norāde Regulas 2019/943 interpretācijai.

[10] Proti, pat attiecībā uz nākamās dienas un tekošās dienas tirdzniecības pakalpojumiem šajā normā atļautā likumiskā monopola modeļa piemērošana ir atkāpe no konkurences modeļa, kas paredzēts atbilstošajā tiesiskajā regulējumā.

[11] Turklāt nedz ar Regulu 2019/943, nedz Direktīvu 2019/944 vai Regulu 2015/1222 nav veikta pilnīga saskaņošana. It īpaši pēdējā minētajā regulā ir paredzēti tikai "minimālie saskaņotie noteikumi" (skat. it īpaši tās 3) apsvērumu), un tie turklāt attiecas tikai uz vienotu nākamās dienas un vienotu tekošās dienas tirgus sasaistīšanu.

[12] Skat. spriedumu, 2016. gada 23. februāris, Komisija/Ungārija (C-179/14, EU:C:2016:108, 164. punkts un tajā minētā judikatūra).

28. Saskaņā ar Tiesas judikatūru par brīvības veikt uzņēmējdarbību, kā arī pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumiem ir uzskatāmi visi pasākumi, kas aizliedz, kavē vai padara mazāk pievilcīgu šo brīvību īstenošanu [13].

29. Tā kā saskaņā ar valsts tiesībām citu dalībvalstu uzņēmumiem nav iespējams ilgtermiņa tirgū Rumānijā sniegt starpniecības pakalpojumus attiecībā uz darījumiem ar enerģiju nedz ar uzņēmuma starpniecību šajā dalībvalstī, nedz arī pārrobežu darījumos, jo [citu dalībvalstu uzņēmumi] nevar saņemt licenci šim nolūkam, šāds tiesiskais regulējums, kurā saimnieciskās darbības veikšanai tiek piemērota ekskluzīvu tiesību sistēma, var tikt uzskatīts par brīvības veikt uzņēmējdarbību vai pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu.

30. Tādēļ Likuma Nr. 123/2012 10. panta 2. punkta f) apakšpunktu var uzskatīt par saderīgu ar LESD 49. pantu vai LESD 56. pantu tikai tad, ja izrādās, ka tas ir attaisnots ar primāru vispārējo interešu apsvērumu un ka tas ir samērīgs ar paredzēto mērķi.

31. Tomēr, tā kā iesniedzējtiesa šo jautājumu nav izvirzījusi, tad tā šajā ziņā nav sniegusi informāciju par leģitīmu iemeslu, kas, iespējams, varētu attaisnot iepriekš minēto brīvību ierobežojumu [14]. Šajos apstākļos uzskatu, ka Tiesa nespēj lemt par šādu jautājumu, un vēl jo mazāk – par no tā izrietošo jautājumu par šī brīvības veikt uzņēmējdarbību vai pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojuma nepieciešamību un samērīgumu.

32. Tādēļ es ierosinu uz pirmo prejudiciālo jautājumu atbildēt, ka Regula 2019/943, it īpaši tās 1. panta b) punkts un 3. pants, ņemot vērā Direktīvas 2019/944 tiesību normas, ir jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj valsts tiesisko regulējumu, ar kuru saskaņā ar Regulas 2015/1222 5. panta 1. punkta pirmo daļu ir atļauta tikai viena licence elektroenerģijas nākamās dienas un tekošās dienas tirdzniecības pakalpojumiem. Turklāt šis regulējums ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neliedz saglabāt likumisku monopolu ilgtermiņa elektroenerģijas tirdzniecības pakalpojumu jomā, kura tiesiskums būs jāvērtē, it īpaši ņemot vērā brīvības veikt uzņēmējdarbību principu un pakalpojumu sniegšanas brīvības principu, kuri paredzēti LESD 49. un 56. pantā.

Par otro jautājumu

33. Ar otro prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Regula 2019/943, it īpaši tās 1. panta b) un c) punkts un 3. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka elektroenerģijas tirgus operatoram ir piemērojami brīvas konkurences principi. Šajā ziņā minētā tiesa arī vēlas noskaidrot, vai ir nozīme tam, ka jēdziens "elektroenerģijas tirgi", kas minēts šīs regulas 2. panta 40. punktā, ir definēts, atsaucoties uz šī paša jēdziena definīciju, kas ietverta Direktīvas 2019/944 2. panta 9. punktā.

34. Ņemot vērā vairākas definīcijas un savstarpējās atsauces, it īpaši Regulā 2019/943 un Direktīvā 2019/944, man šķiet, ka uz elektroenerģijas tirgus operatoriem, piemēram, sabiedrību *OPCOM*, attiecas minētās regulas normas.

[13] Šajā nozīmē it īpaši skat. spriedumu, 2011. gada 21. jūlijs, Komisija/Portugāle (C-518/09, nav publicēts, EU:C:2011:501, 61. punkts un tajā minētā judikatūra).

[14] Šajā ziņā es tikai vēlos norādīt – kā Komisija pamatoti uzsver –, ka *ANRE* minētie leģitīmie iemesli, proti, Rumānijas tirgus nelielais apjoms un viena operatora esamība elektroenerģijas tirgū citās dalībvalstīs (kas turklāt, šķiet, neatbilst realitātei), *prima facie* nevar attaisnot šādus ierobežojumus.

35. Proti, izraudzītais elektroenerģijas tirgus operators jeb NETO ietilpst vai nu "tirgus operatora" definīcijā Regulas 2019/943 2. panta 7. punkta nozīmē, kas ir "struktūra, kas sniedz pakalpojumu, kurā elektroenerģijas pārdošanas piedāvājumus savieto ar elektroenerģijas pirkšanas solījumiem"[15], vai plašākajā "tirgus dalībnieka" definīcijā šīs regulas 2. panta 25. punkta nozīmē, kas ir "fiziska vai juridiska persona, kas pērk, pārdod vai ražo elektroenerģiju, kas ir iesaistīta agregēšanā vai kas ir [pieprasījumreakcijas vai] elektroenerģijas uzkrāšanas pakalpojumu operators, tostarp dodot tirdzniecības rīkojumus vienā vai vairākos elektroenerģijas tirgos, tostarp enerģijas balansēšanas tirgos"[16].

36. Tādēļ ierosinu uz otro prejudiciālo jautājumu atbildēt, ka Regula 2019/943, it īpaši tās 1. panta b) un c) punkts un 3. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka elektroenerģijas tirgus operatoram ir piemērojami tajos noteiktie brīvas konkurences principi.

Secinājumi

37. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Curtea de Apel Bucureşti* (Bukarestes apelācijas tiesa, Rumānija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/943 (2019. gada 5. jūnijs) par elektroenerģijas iekšējo tirgu, it īpaši tās 1. panta b) punkts un 3. pants, ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES tiesību normas,

   ir jāinterpretē tādējādi, ka

   – tie pieļauj valsts tiesisko regulējumu, ar kuru saskaņā ar Komisijas Regulas (ES) 2015/1222 (2015. gada 24. jūlijs), ar ko izveido jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vadlīnijas, 5. panta 1. punkta pirmo daļu ir atļauta tikai viena licence elektroenerģijas nākamās dienas un tekošās dienas tirdzniecības pakalpojumiem;

   – tie neliedz saglabāt likumisku monopolu ilgtermiņa elektroenerģijas tirdzniecības pakalpojumu jomā, kura tiesiskums būs jāvērtē, it īpaši ņemot vērā brīvības veikt uzņēmējdarbību principu un pakalpojumu sniegšanas brīvības principu, kas paredzēti LESD 49. un 56. pantā.

2) Regula 2019/943, it īpaši tās 1. panta b) un c) punkts un 3. pants,

   ir jāinterpretē tādējādi, ka

   elektroenerģijas tirgus operatoram ir piemērojami tajos noteiktie brīvas konkurences principi.

[15] Skat. arī Regulas 2015/1222 7. panta 1. punktu, saskaņā ar kuru "NETO *darbojas kā tirgus operatori* valstu vai reģionālos *tirgos*, lai sadarbībā ar [pārvades sistēmu operatoriem (PSO)] veiktu vienotu nākamās dienas un tekošās dienas tirgus sasaistīšanu" (izcēlums mans).

[16] Turklāt, kā norāda Komisija, elektroenerģijas tirgus operatori ietilpst arī "elektroenerģijas uzņēmuma" definīcijā Direktīvas 2019/944 2. panta 57. punkta izpratnē – kas *ratione temporis* nav piemērojama šīs lietas faktiem –, uz ko ir atsauce Regulas 2019/943 2. panta 40. punktā, proti, "fiziska vai juridiska persona, kas veic vismaz vienu no šādām funkcijām: elektroenerģijas ražošana, pārvade, sadale, agregēšana, pieprasījumreakcija, uzkrāšana, piegāde vai iegāde un kas atbild par komerciāliem, tehniskiem vai uzturēšanas uzdevumiem, kas saistīti ar šīm funkcijām, bet šo personu kategorijā neietilpst galalietotāji".